

RAADSVOORSTEL

Gemeente **Zeist**

Portefeuillehouder Laura Hoogstraten
Opsteller Bo Hendriksen, Marije Haak
Zaak/stuknummer 725738/RV25.017
Besluit college 11 maart 2025

Ontvangst griffie 13 maart 2025
Ronde Tafel
Debat
Raadsvergadering

Onderwerp

Cultuurvisie Zeist- Ruimte voor Creatief Kapitaal

Doel van het voorstel

De cultuurvisie 2017 – 2020. Zeist, kans- en cultuurrijk is door de coronapandemie met enkele jaren verlengd, namelijk tot en met 2024. Tijdens de coronapandemie lag het culturele leven grotendeels stil. Om deze reden werd de evaluatie van de huidige visie uitgesteld. In 2023 is gestart met de evaluatie van deze cultuurvisie, in samenwerking met een groot aantal culturele partners en diverse collega's van gemeente Zeist. Daarnaast is de gemeenteraad betrokken geweest tijdens een interactieve bijeenkomst. Naar aanleiding van dit traject is een nieuwe cultuurvisie opgesteld, namelijk Cultuurvisie Zeist – Ruimte voor Creatief Kapitaal. Dit document is tot 2036 de leidraad voor onze culturele sector en zal in vierjaarlijks vast te stellen cultuurnota's uitgevoerd worden. Doel van dit voorstel is om de nieuwe cultuurvisie door de gemeenteraad vast te laten stellen.

Voorgesteld besluit

1. In te stemmen met de cultuurvisie - Ruimte voor Creatief Kapitaal;
2. In te stemmen met de cultuurnota – Geef cultuur de ruimte 2025 - 2028

Besluit Raad

Basis

Na het verstrijken van de termijn van cultuurvisie 2017 – 2020. Zeist, kans- en cultuurrijk hebben we de visie willen evalueren om daarmee in te blijven spelen op de actualiteit. De evaluatiepunten en de ambities op cultuur zijn weergegeven in de nieuwe cultuurvisie - Ruimte voor Creatief Kapitaal.

Inleiding

Op 7 november 2024 heeft er een Ronde Tafel plaatsgevonden over de cultuurvisie. Naar aanleiding hiervan is de cultuurvisie aangehouden, met het verzoek om een aantal aanpassingen door te voeren. Deze aanpassingen bestaan uit betere duiding van de gemaakte keuzes rondom de doelstellingen en

betere duiding wat betreft het visiedocument. Daarnaast is er een opsplitsing gemaakt tussen een cultuurvisie, een cultuurnota en een jaarplan. De aangepaste stukken en veranderde opzet liggen nu voor ter besluitvorming.

De gemeente Zeist stelde in 2017 na een intensief traject met inwoners, bedrijven, bezoekers en culturele sector een volledig nieuwe cultuurvisie vast. Het resultaat was een energiek plan dat veel handen op elkaar bracht en de raad overtuigde extra te investeren in cultuur om Zeist ook zo beter op de kaart te zetten. Met de cultuurvisie 2017-2020, Zeist kans- en cultuurrijk is het beleidskader vastgesteld en de financiële inzet voor kunst, cultuur, cultuureducatie, diversiteit, podiumaanbod, festivals, culturele evenementen, erfgoed en media.

Zes jaar na het vaststellen van de cultuurvisie, hebben we in nauwe samenspraak met een brede afvaardiging van de culturele sector, collega's en de gemeenteraad, een nieuwe cultuurvisie opgesteld. Conclusie na deze sessies is dat de Cultuurvisie 2017 - 2020 op een groot aantal punten nog steeds actueel is. Ons diverse, culturele veld is levendig met veelal vitale partners. Men weet elkaar steeds beter te vinden en werkt actief samen. Er wordt nagedacht over professionalisering en over hoe jongeren actief betrokken kunnen worden. De contacten met de gemeente zijn goed. We kunnen spreken van een dynamische sector.

De nieuwe cultuurvisie

In deze cultuurvisie hebben we het over de combinatie van kunst, cultuur en erfgoed. Vaak wordt kunst en cultuur in één adem genoemd met erfgoed. Dat is begrijpelijk omdat erfgoed, net als kunst en cultuur, als een rode draad door ons leven loopt. In deze visie ligt de nadruk op het beleven en benutten van het erfgoed. In de erfgoedvisie, welke naar verwachting in 2025 gereed is, is er aandacht voor hoe het groene en gebouwde erfgoed beleefd en in stand gehouden wordt.

Ook voor de realisatie van onze opgaven op sociaal, maatschappelijk en economisch gebied is kunst en cultuur van belang. Om te bepalen welke bijdrage zij kunnen leveren aan sociale en fysieke uitdagingen, bekijken we deze opgaven in samenhang. Daarbij leggen we ook een verbinding met de omgevingsvisie, de Propositie van Zeist, het Economisch Kompas en Sociaal in Balans.

Daarnaast sluit de nieuwe cultuurvisie aan bij het onlangs vastgestelde Regioprofiel Eeuwig Jong van de Cultuurregio Utrecht. Hiermee sluiten we aan op de door de provincie ingezette koers en de provinciale actualiteiten.

Looptijd

De cultuurvisie is tot en met 2036 bepalend voor de ontwikkeling van het culturele veld in de gemeente. Elke vier jaar wordt een cultuurnota opgesteld, gebaseerd op de cultuurvisie en inspeland op de actualiteiten van dat moment. Bij dit raadsvoorstel is de cultuurnota - Geef cultuur de ruimte 2025 – 2028 toegevoegd. De toekomstige cultuurnota's worden in samenspraak met het culturele veld opgesteld en voorgelegd aan de gemeenteraad ter besluitvorming. De uitwerking van de cultuurnota's komen terug in het jaarplan van de ambtenaren cultuur.

Argumenten

Het raadsvoorstel heeft tot doel de cultuurvisie vast te stellen. Hiermee leggen we de kaders tot en met 2036 vast. Daarnaast heeft het raadsvoorstel tot doel de cultuurnota 2025 -2028 vast te stellen.

Toelichtingen

x	Financiën	x	Juridisch		Risico's
x	Communicatie		Automatisering		Anders

Verdieping

Als we in deze cultuurvisie het woord cultuur gebruiken, dan verwijzen wij daarmee naar zowel kunst, cultuur als erfgoed. Vaak wordt kunst en cultuur in één adem genoemd met erfgoed. Dat is begrijpelijk omdat erfgoed, net als kunst en cultuur, als een rode draad door ons leven loopt. Ze versterken elkaar in kwaliteit en daarom wordt, op logische momenten, erfgoed meegenomen in de nadere uitwerking van deze visie. Daarnaast sluit de nieuwe cultuurvisie aan bij het onlangs vastgestelde Regioprofiel Eeuwig Jong van de Cultuurregio Utrecht. Hiermee sluiten we aan op provinciaal beleid en blijven we ook via deze weg goed aangehaakt op de actualiteiten op provinciaal niveau.

Inleiding

De voorliggende cultuurvisie borduurt voort op de ambities en de opgaven uit het coalitieakkoord, waarbij we nadrukkelijk de ambities van de Cultuurvisie 2017 - 2020 tegen het licht hebben gehouden. In voorbereiding op deze cultuurvisie is in 2023 een aantal sessies georganiseerd - zowel intern als extern - waarin is teruggeblikt op de afgelopen zes jaar (wat zijn de opbrengsten, wat ging er goed en wat minder) en werd vooruit gekeken (waar gaan we mee door en waarmee niet, waar liggen kansen, hoe werken we optimaal samen). Conclusie na deze sessies is dat de Cultuurvisie 2017 - 2020 op een aantal punten nog steeds actueel is. Ons diverse, culturele veld is levendig met veelal vitale partners, men weet elkaar steeds beter te vinden en werkt actief samen, er wordt nagedacht over professionalisering, over hoe jongeren actief betrokken kunnen worden en de contacten met de gemeente zijn goed. We kunnen spreken van een dynamische sector.

We zien ook dat kunst en cultuur functioneert als een bindende kracht tussen verschillende domeinen. Dit vanuit de gedachte dat kunst, cultuur en erfgoed niet alleen zorgt voor een prettig woon-, werk- en leefklimaat maar een veel grotere rol heeft en kan bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. Het is meer dan alleen recreatie en vrijetijdsbesteding; ook in het kader van preventie, talentontwikkeling, bestaanszekerheid en innovatief vermogen spelen kunst en cultuur een grote rol. Het beleven van kunst en cultuur kan helpen bij verwerken van ervaringen, het aanleren van nieuwe vaardigheden en competenties of het vormgeven van je toekomst. Het is een sterk middel voor zelfontplooiing. Daarnaast is het essentieel voor onze economie omdat het bijdraagt aan een aantrekkelijk vestigingsklimaat en om onze onderscheidende positie in de regio te versterken.

Verhouding cultuurvisie, cultuurnota en jaarplan

Voor u ligt de Cultuurvisie – Ruimte voor Creatief Kapitaal. Deze visie is een breed en toekomstgericht document dat de lange termijnambities, waarden en doelen van Zeist op het gebied van cultuur beschrijft. De visie geeft richting en inspiratie voor de toekomst. Het schetst een ideaalbeeld van wat we willen bereiken en waarom we dit in Zeist belangrijk vinden. De duur van de cultuurvisie is twaalf jaar.

Naast de visie werken we met cultuurnota's. Een cultuurnota bevat specifieke beleidsvoorstellen, doelen en richtlijnen om de visie te realiseren. Het beschrijft de strategieën en maatregelen die nodig zijn om bepaalde doelstellingen uit de cultuurvisie te bereiken. De cultuurnota is als bijlage toegevoegd aan dit stuk. De duur van de cultuurnota is vier jaar.

Om uitvoering te geven aan de visie en cultuurnota werken we met jaarplannen.

Een jaarplan is een gedetailleerd plan waarin de concrete acties en stappen worden beschreven die nodig zijn om de cultuurnota uit te voeren. Het omvat tijdschema's, verantwoordelijkheden en benodigde middelen, de verantwoording wordt afgegeven via de jaarlijkse cyclus/begroting.

Relatie tussen de documenten

Cultuurvisie - Ruimte voor Creatief Kapitaal: biedt de overkoepelende richting en doelen.

Cultuurnota - Geef cultuur de ruimte: vertelt hoe de visie te realiseren door beleid en strategieën.

Jaarplan cultuur: vertelt hoe de cultuurnota te implementeren door specifieke acties.

De cultuurvisie voor Zeist

Het gevoerde beleid van de afgelopen jaren heeft van Zeist een nog aantrekkelijkere omgeving gemaakt. De actieve aanwezigheid van makers heeft veel kennis, kunde, goodwill, passie, menskracht en creativiteit samengebracht. Dit creatieve kapitaal koesteren we en willen we behouden voor toekomstige generaties. Wij hebben onszelf daarom de volgende doelstellingen gesteld om ruimte te helpen realiseren: ruimte om te creëren en presenteren, ruimte om te experimenteren, ruimte om te ontmoeten en samen te werken, ruimte om te professionaliseren en ruimte voor jeugd.

Door deze doelstellingen stellen we kaders waarbinnen culturele partners de ruimte hebben om met hun expertise invulling te geven aan de cultuurvisie.

Keuzes

De speerpunten zijn in 2023 geëvalueerd met het culturele veld. Tijdens de evaluaties is er gesproken over wat er wel en niet heeft gewerkt, wat we willen behouden en waar we afscheid van nemen. Bij de totstandkoming van de cultuurvisie zijn daarom bepaalde keuzes gemaakt. Concluderend kan worden gesteld dat er focus nodig is om cultuur in Zeist te behouden en een dynamisch cultureel klimaat te kunnen bevorderen.

Om onze focus te verscherpen gaan we van tien speerpunten naar vijf concrete doelstellingen. Door onze inspanningen te concentreren op een kleiner aantal doelen, kunnen we onze middelen en energie efficiënter inzetten. Dit stelt ons in staat om meer impact te maken en onze doelen sneller te bereiken. Daarnaast bevordert dit een meer gecoördineerde aanpak en zorgt het voor korte lijnen. Dit helpt ons om flexibel en adaptief te blijven in een snel veranderende omgeving. Ook kunnen we, door deze meer efficiënte werkwijze, onze culturele profilering (en citymarketing) verder versterken. Dit helpt ons om een duidelijker en aantrekkelijker beeld van Zeist te presenteren, zowel lokaal, regionaal en waar mogelijk ook internationaal.

De speerpunten uit Cultuurvisie Kans- en Cultuurrijk 2017-2020 zijn in deze cultuurvisie vertaald naar de onderstaande vijf doelstellingen.

Doelstellingen:

1. **Ruimte om te creëren en presenteren:** Er is behoefte aan ruimte om te kunnen werken, te kunnen presenteren en te kunnen creëren. We stellen onszelf als doel om de beperkte ruimte optimaal in te zetten en daar waar mogelijk uit te breiden. Dit doel omvat het bevorderen van een levendig cultureel klimaat en het ondersteunen van culturele profilering als onderdeel van de citymarketing.
2. **Ruimte om te experimenteren:** Hierin vallen innovatie en dynamiek, evenals het stimuleren van een cultuur van en voor iedereen. We stellen onszelf tot doel om mogelijkheden te creëren om te kunnen experimenteren.
3. **Ruimte om te ontmoeten en samen te werken:** Dit doel richt zich op samenwerking en afstemming. We stellen onszelf ten doel om te blijven investeren in onderlinge kennisdeling, uitwisseling en samenwerking.
4. **Ruimte om te professionaliseren:** Dit doel richt zich op ondernemerschap en de eigen kracht van de culturele sector. We stellen onszelf ten doel om duidelijkheid te creëren en de beschikbare kennis te blijven uitwisselen.
5. **Ruimte voor jeugd:** Dit doel benadrukt het belang van cultuur voor jongeren en het principe van 'jong geleerd, oud gedaan'. We stellen onszelf ten doel om ontwikkeling van een volgende (culturele) generatie van creatieve en innovatieve inwoners mogelijk te maken.

Door deze vijf doelen centraal te stellen, worden er mogelijkheden en faciliteiten gecreëerd die voor iedereen toegankelijk zijn. Daarnaast draagt dit bij aan een culturele sector die diversiteit omarmt en kunst en cultuur in al haar facetten ondersteund. We blijven ons ook inzetten voor een culturele sector waar de gemeentelijke rol duidelijk gepositioneerd en gepreciseerd is. We geloven dat deze nieuwe structuur niet alleen de focus versterkt, maar ook ruimte biedt voor samenwerking tussen de verschillende sectoren, zodat cultuur in Zeist kan blijven bloeien en zich verder kan ontwikkelen.

Maatschappelijke belang/effect

Kunstbeoefening is een krachtig middel voor zelfontplooiing en kan van grote betekenis zijn als extra zorg of als preventieve inzet bij bijvoorbeeld jeugdproblematieken. Het beleven van kunst en cultuur biedt een ander perspectief en helpt bij het verwerken van ervaringen, het aanleren van nieuwe vaardigheden en competenties of het vormgeven van je toekomst.

In de nieuwe cultuurvisie willen we meer in gaan zetten op kunst en cultuur als middel om bij te dragen aan fysieke uitdagingen en vraagstukken binnen het sociaal domein.

Promotie Zeist

Door kunst en cultuur op het hoogwaardige niveau te behouden waarop het nu is, dragen we bij aan een blijvende aantrekkingskracht in de regio. Inwoners en bezoekers zullen Zeist blijven aandoen voor de vele culturele activiteiten en voorstellingen die het biedt. Door aansluiting te zoeken bij de citymarketingplatform 'Zeist. De open slotstad', krijgt kunst en cultuur een rol in het aantrekken en vasthouden van bezoekers. Dit doen we onder andere door de culturele partners actief te vragen content aan te leveren en als ambassadeur op te treden voor Zeist. De open slotstad.

Samenwerking en participatie

Deze cultuurvisie is tot stand gekomen door middel van een participatietraject met een groot aantal culturele partners. Met de nieuwe visie stimuleren we onze partners om te blijven samenwerken en nodigen we de culturele partners uit om de gemeente te blijven betrekken in dat wat zij aan het doen

zijn. De gemeente draagt bij als adviseur, geldverstrekker en raadgever, waarbij geldt hard op de afspraken, zacht op de relatie.

Financiële toelichting

Voor 2025 wordt er uitgegaan van een budget neutrale begroting; de culturele sector wordt ondersteund met het op dit moment beschikbare budget. Daarbij moet rekening gehouden worden met een taakstelling op cultuur van 70.000 euro per jaar vanaf 2026, waartoe door de raad is besloten. Naar aanleiding van actuele ontwikkelingen kan het cultuurbudget en de uitvoering daarvan in de toekomst mogelijk niet meer toereikend zijn. Op dat moment zal er een voorstel voorgelegd worden aan de raad voor extra budget. Dit gebeurt bij de Kadernota zodat het voorstel meegenomen kan worden in de brede financiële afweging.-

Juridische aspecten

Bij het opstellen en tot uitvoering brengen van de cultuurvisie hanteren we de opgestelde beleidsregels amateurkunst, beleidsregels vernieuwende initiatieven kunst en cultuur en toetsen we volgens de algemene subsidie verordening gemeente Zeist 2015.

Communicatie

Onze culturele partners en het brede publiek informeren wij over de besluitvorming rond de cultuurvisie en de uitkomsten daarvan met een nieuwsbericht. De cultuurvisie en cultuurnota worden integraal online gepubliceerd. Ter ondersteuning van de implementatie van het cultuurbeleid en het samenspel dat hieruit voortvloeit, wordt met het jaarplan ook een communicatieplan/-planning uitgewerkt.

Verdere proces

- Akkoord door raad Q2 2025
- Informeren van culturele sector door nieuwsbericht
- Nadere uitwerking jaarplan 2025 op ambtelijk niveau

Reflectie

Elk derde jaar van een lopende cultuurnota wordt een evaluatie uitgevoerd. Ook wordt de voortgang gemonitord door de accountmanagers cultuur, onder andere door ambtelijke en bestuurlijke overleggen, gedurende de lopende kalenderjaren.

Er zal worden geëvalueerd op basis van de vijf genoemde doelen in de cultuurvisie, namelijk ruimte om te creëren en presenteren, ruimte om te experimenteren, ruimte om te ontmoeten en samen te werken, ruimte om te professionaliseren en ruimte voor jeugd en de daarbij uitgewerkte ontwikkelpunten in de beleidsnota.

De eerstvolgende cultuurnota zal in 2027 geëvalueerd worden. Naar aanleiding van deze evaluatie wordt de volgende cultuurnota voor 2029 – 2032 opgesteld.

BIJLAGEN:

1. Cultuurvisie – Ruimte voor creatief kapitaal
2. Cultuurnota – Geef cultuur de ruimte

Behoort bij raadsvoorstel
Nr. RV25.017

De raad van de gemeente Zeist;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 11 maart 2025.

BESLUIT:

1. In te stemmen met de Cultuurvisie - Ruimte voor creatief kapitaal;
2. In te stemmen met de Cultuurnota – Geef cultuur de ruimte

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van

De raad voornoemd,

mr. J. Janssen, griffier

drs. J. Langenacker, voorzitter